

Beleid Sociale Veiligheid en Pesten

juni 2021

Sociale veiligheid: Plagen of pesten?

Er is een groot verschil tussen plagen en pesten.

Bij plagen is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken.

Van pesten is sprake als 'iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen'. De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid.

Als je geplaagd wordt, kun je terugplagen. Dan komen er geen problemen. Pesten is gemeen, plagen kan soms ook grappig zijn. Om plagen kun je lachen en de volgende keer is een ander aan de beurt. Het is belangrijk om goed op te letten met plagen. Als iemand te lang geplaagd wordt, is het misschien niet meer leuk en kan het pesten worden. Ook kan het ene kind iets als plagen ervaren en een ander kind kan hetzelfde als pesten ervaren.

Er is maar een antwoord op de vraag of iets plagen of pesten is: de ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is. De zender kan het nog zo leuk bedoeld of gezegd hebben, de ontvanger bepaalt.

Bij pesten is de sfeer juist niet positief en er is sprake van machtsverschil, het slachtoffer is niet in staat zich tegen de sterkere partij (pestkop met meelopers) te verweren. Bij pesten is er dus sprake van meerdere personen: de gepeste, de pester(s) en de meelopers. Ook de ouders van alle betrokkenen spelen een belangrijke rol in dit proces. Pesten is altijd gemeen bedoeld en het kan niet in je eentje gestopt worden. Pesten en het oplossen daarvan is derhalve een zaak van leerlingen, het schoolteam én ouders.

Monitoring sociale veiligheid

Uitleg gebruikte systemen/programma's:

Zien! = Zien is onderdeel van ParnasSys en brengt het sociaal-emotioneel functioneren van het kind in kaart. Zien! monitort het welbevinden en de betrokkenheid van een kind waarop de leerkracht kan aansluiten bij wat een kind nodig heeft. De vragenlijst wordt digitaal ingevuld door de leerkracht en ingevuld door het kind.

KVM: Het Kind Volg Model is een observatiesysteem waarmee leerkrachten de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind monitoren. De observatie wordt gedaan door de leerkracht en is alleen bestemd voor groepen 1/2.

Sometics is een methode waarmee een leerkracht de sociale verbindingen en relaties in de klas zichtbaar kan maken. Sometics geeft inzicht in de sociale groepscohesie en geeft de onderlinge aantrekking of afstoting tussen de kinderen weer. Sometics wordt ingevuld door het kind en in lagere groepen stelt de leerkracht de vragen aan het kind.

Swis Suite is een programma (aansluitend op PBS) waarin gedragsincidenten geregistreerd worden. Analyse van de data maakt inzichtelijk wie, wanneer en waar de gedragsincidenten plaatsvinden. Analyse kan op school, klas of individueel niveau. O.b.v. deze analyse kunnen opvallende zaken vroegtijdig worden aangepakt. De registratie wordt door de leerkracht gedaan.

- De leerlingen van de groepen 5 t/m 8 vullen jaarlijks de leerlingvragenlijst Sociale Veiligheid uit ons leerlingvolgsysteem voor sociaal-emotionele ontwikkeling in (Zien!). Groep 5 1x per jaar en groepen 6 t/m 8 2x per jaar.
- Leerkrachten van de groepen 3 t/m 8 monitoren twee keer per jaar het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen (Zien!). De resultaten worden besproken in een groepsbespreking met IB.
- Leerkrachten van de onderbouw monitoren doorlopend de onderdelen in het observatiesysteem: Kind Volg Model (KVM). Deze onderdelen worden in een groepsbespreking met de IB'er besproken.
- Twee keer per jaar wordt de sociale cohesie van de groepen 3 t/m 8 in kaart gebracht d.m.v. Sometics.
- Leerkrachten van de onderbouw brengen de sociale cohesie van hun groepen in kaart in een sociogram op het gebied van spelen en van werken.
- Gedragsincidenten waarop een consequentie is gegeven worden genoteerd in het registratiesysteem Swissuite.
- De data uit Swis Suite worden maandelijks geanalyseerd op school- en groepsniveau en zo nodig wordt actie ondernomen. Daarnaast maakt de IB'er wekelijks een analyse van de data op leerlingniveau en er wordt actie ondernomen bij leerlingen die in korte tijd betrokken zijn bij 3 grote of 6 kleine incidenten. Analyse wordt besproken in begeleidingsteam, zij (IB en directie) komen tweewekelijks bij elkaar. De verantwoordelijkheid hiervan ligt bij de IB'ers.
- Dagelijkse observatie van de leerkracht in de groep, dit hoort bij de standaard aanpak die leerkrachten hanteren.

De verantwoordelijkheid van te ondernemen acties o.b.v. monitoring ligt bij de leerkracht. De IB heeft groepsbesprekingen met de leerkrachten en behoudt het overzicht en verloop van de genomen acties.

Signalering, aanpak en verantwoordelijkheden

De signalering en aanpak kunnen opgedeeld worden in 6 oplopende niveaus:

- 1) Algemene niveau
- 2) Klein pestincident
- 3) Groter pestincident
- 4) Herhaaldelijk pestgedrag
- 5) Inzet extra (externe) middelen
- 6) Ernstige escalatie

APC staat voor anti-pestcoördinator

Het APC-team bestaat uit: APC, IB, leerkracht en directie. Facultatief sluit de ICP'er aan (intern vertrouwenspersoon). Deze sluit alleen aan op verzoek van leerling of leerkracht (zie onderstaande uitleg bij ICP).

- 1) Bij het **algemene niveau** gaat het om de dagelijkse verantwoordelijkheid van opvallend gedrag in de groep:
 - Leerkrachten zijn primair verantwoordelijk voor het signaleren van (vroegtijdig of risico op) pesten in de klas
 - IB is o.b.v. monitoren en observaties als schaduwpersoon verantwoordelijk voor het signaleren van pesten in de klas
 - Alle leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel/directie zijn met elkaar verantwoordelijk voor het signaleren van pestgedrag buiten de klas (gang, plein, toilet etc.)
 - Tweewekelijks komt het begeleidingsteam bij elkaar en bespreekt opvallende zaken uit Swis. IB maakt wekelijks een analyse van Swis data. Begeleidingsteam bestaat uit IB en directie.

Tijdens de TSO lost de PM (pedagogisch medewerker) kleine incidenten zelf op met de kinderen. Grotere incidenten tijdens de TSO worden door de PM van de TSO besproken met de leerkracht. De leerkracht neemt actie o.b.v. onderstaande niveaus.

Vanuit preventief oogpunt is er ca. 2x per jaar een bijeenkomst met bovenbouw (groepen 6, 7 en 8), leerkrachten en pedagogische medewerkers van de TSO. Het doel is gedragsverwachtingen vooraf afstemmen en afspraken en regels bespreken.

- 2) Een **klein pestincident** wordt door de betreffende leerkracht zelf opgepakt. In dit geval is er altijd sprake van:
 - de pester en gepeste leerling worden altijd serieus genomen en aan beide leerlingen wordt steun geboden.
 - de stop-loop-praat procedure wordt extra geoefend
 - een consequentie uit het consequentiemenu (ter beoordeling van leerkracht)
 - een gesprekje tussen betrokkenen (pester en gepeste) en de leerkracht dat gericht is op herstel
 - registratie van het incident in Swis-Suite
 - de leerkracht is verantwoordelijk voor bovenstaande aanpak en registratie
- 3) Een **groter pestincident** (bewust en/of herhaaldelijk) wordt aangepakt door de leerkracht en wordt door de leerkracht altijd gemeld aan IB/APC en directie. Er wordt een APC-team vastgesteld bestaande uit: leerkracht, IB/APC en directie.
 - de situatie wordt besproken in het APC-team en acties worden besproken en afgestemd, de samenwerking is gericht op een verbindende en effectieve aanpak. Het APC-formulier wordt opgestart (zie onderstaande uitleg formulier).
 - het APC-team houdt elkaar goed op de hoogte van de voortgang
 - we bieden betrokken leerlingen en leerkracht advies en hulp van de ICP'er aan.
 - de gepeste leerling en pester worden altijd serieus genomen, aan beide leerlingen wordt steun aangeboden
 - een 'nadenkblad' als consequentie (met bewustwording als doelstelling)
 - er is contact met beide ouders: gepeste en de pester (door leerkracht) om meteen te zorgen voor een goede dialoog
 - het contact is persoonlijk en verbindend qua tone of voice. Persoonlijk betekent een live gesprek of telefonisch en dus in principe niet (alleen) per mail.
 - de gezamenlijke aanpak vraagt ook van ouders om in gesprek te gaan met hun kind waarbij hulp en ondersteuning geboden wordt aan gepeste en pester

- een herstelgesprek/herstelplan van de 'pester' richting de 'gepeste'. Het herstelplan wordt opgesteld in samenspraak met de betrokkenen.
- de middengroep (rest van de klas) wordt betrokken bij oplossingen, zij kunnen helpen met oplossingen aandragen en mogelijk zelf een actieve rol spelen. De oplossingsgerichte aanpak is gericht op
- het maken van sluitende afspraken om pesten in de toekomst te voorkomen
- leerkracht herhaalt de gedragslessen stop-loop-praat reactie met (betrokken) leerlingen
- leerkracht hanteert intensieve herhaling van gedragslessen sociale veiligheid
- leerkracht geeft (betrokken) leerling(en) reminders voor iedere vrije situatie op week/weken volgend op het incident.
- Afspraken worden vastgelegd in APC-formulier. Formulier staat in APC-map op de drive. [APC checklist](#)
- Het APC-team draagt gezamenlijke verantwoordelijk en de directie is eindverantwoordelijk

- 4) Bij **herhaaldelijk pestgedrag** in een groep wordt door leerkracht en IB het 'APC-formulier' opgesteld. Hierin staan de afspraken die gemaakt zijn met de pester, wie de voortgang monitort en bespreekt met de pester, voor hoe lang de afspraken gelden en wat het gewenste resultaat moet zijn. In het handelingsplan staan de individuele afspraken, de afspraken in de klas en de afspraken die thuis gelden. Dit is een plan van aanpak voor een langere periode (bijv. 8 weken). Bij het opstellen en uitvoeren van dit plan zijn altijd de 'gepeste', de 'pester' en hun ouders betrokken. De leerkracht is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit plan. De IB is verantwoordelijk voor het monitoren van de voortgang en resultaten. De directie is op de hoogte van en betrokken bij de voortgang. Er zijn regelmatig (tussen) evaluatiemomenten met betrokken personen. Er is nauw contact tussen APC-team en de betrokken ouders.

De situatie wordt besproken in het begeleidingsteam (2-wekelijks overleg IB en directie).

De lijn tussen 3 en 4 is best grijs en dun. Wanneer is het 3 en wanneer 4? Dit kan per situatie verschillen en zullen wij per keer samen beoordelen.

- 5) Als het plan van aanpak geen goede resultaten oplevert, worden **extra middelen ingezet** zoals:
- check in check out (dagelijkse gedragsondersteuning d.m.v. feedback)
 - training sociale vaardigheden op maat
 - gespecialiseerde hulp via het samenwerkingsverband Unita

Dit gaat onder de verantwoording van de IB'er. Hierbij zijn nauw betrokken: leerkracht, 'pester', de ouders van de pester, directie. Er zijn regelmatig (tussen)evaluatiemomenten met betrokken personen om het traject goed en nauwkeurig te laten verlopen. De rol van APC is gelijk als genoemd bij 4.

- 6) Bij **ernstige escalatie** kan overgegaan worden tot (tijdelijke) schorsing volgens het Protocol Toelating, Schorsing en Verwijdering van Talent Primair. Een schorsing is het laatste middel en wordt zorgvuldig uitgevoerd. Zorgvuldig betekent altijd in dialoog met de pester en de ouders, verbindend qua tone-of-voice en altijd persoonlijk (dus niet alleen per e-mail). Verantwoordelijkheid ligt bij directie.

Anti-pestcoördinator (APC)

Aanspreekpunt pesten voor leerlingen en ouders zijn:

Karin Melissen (Locatiedirecteur) k.melissen@godelindeschool.nl

Lucinda Veldman (groepsleerkracht) l.veldman@godelindeschool.nl

De APC'ers:

Gesprekspartner voor ouders en leerling

- fungeert als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen
- behartigen de belangen van leerlingen en ouders in geval van pesten
- verzorgen de opvang van de leerlingen en/of ouders die te maken hebben met pestgedrag
- luisteren naar wat de leerlingen en/of ouders te vertellen hebben
- bieden nazorg, d.w.z. checken of afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt

(Beleids)adviseur voor directie en leerkrachten

- Is betrokken bij elk pestincident op school en bepaalt de noodzakelijke interventies en opvolging
- brengt de pestsituatie in kaart
- kunnen uitleg geven over hoe op de Godelindeschool een pestprobleem wordt aangepakt
- levert een actieve bijdrage aan een veilig schoolklimaat o.a. door voorlichting en preventieve activiteiten
- fungeert als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid
- monitort en analyseert pro-actief verzamelde data rondom pestsituaties om ontwikkelingen goed in beeld te hebben en zorgt voor actieve follow-up.

Rol van ICP (intern vertrouwenspersoon)

We hebben twee ICP'ers op school:

Lucinda Veldman: l.veldman@godelindeschool.nl (groep 1 t/m 5)

Mariel Jurgens: m.jurgens@godelindeschool.nl (groep 6 t/m 8)

De ICP'ers hebben een brievenbus waar kinderen een briefje in kunnen doen. Zij kunnen met de ICP'er praten als zij ergens mee zitten. De gesprekken tussen leerling en ICP zijn altijd vertrouwelijk. In geval van pesten zal de ICP'er de aanpak met de leerling bespreken en meerdere personen betrekken bij de situatie wordt alleen gedaan met toestemming van de leerling. De ICP'er moet iemand zijn waar je op kunt vertrouwen.

Als er een pestsituatie is, wordt door APC-team aan zowel de gepeste, de pester en ouders de mogelijkheid aangeboden worden om met de ICP'er te praten voor hulp, advies of hun hart te luchten. De ICP'er wordt dus alleen betrokken bij de situatie als de betrokkenen dit willen.

De ICP'er kan ook ingeschakeld worden door de leerkracht als deze advies of ondersteuning wil hebben bij de pestsituatie. De ICP'er neemt dan de coachende rol aan.

Profiel APC / ICP

Zo kijk ik naar gedrag:

'Gedrag is net zoals rekenen en taal iets wat je leert naarmate je ouder wordt. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier in zijn eigen tempo. Leerkrachten begeleiden kinderen bij de cognitieve, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Dus ook in gedrag. Kinderen laten met hun gedrag zien hoe het met ze gaat. Wat is de functie van hun gedrag?'

- Nieuwsgierig en onderzoekend
- Kan goed luisteren
- Neutraal, objectief en niet oordelend
- Sensitief en empathisch
- Communicatief sterk (naar leerlingen, ouders en collega's)
- Zorgvuldig, nauwkeurig met oog voor details
- Stevig en doortastend
- Verbindend
- APC gekwalificeerd
- Interesse in het analyseren van data en het doen van aanbevelingen
- Proactief handelend

Verdeling van taken

- De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van beleid sociale veiligheid en pesten
- De leerkracht(en) en intern begeleider zijn verantwoordelijk voor de uitvoering
- De APC is verantwoordelijk voor de ondersteuning van leerlingen, ouders en leerkrachten
- De APC is verantwoordelijk voor de monitoring van juiste procedure

Directie: Karin Melissen (k.melissen@godelindeschool.nl)

Bij vragen over de sociale veiligheid in school kunnen ouders telefonisch (035-6943998) of per mail contact opnemen met de directie.

Wat te doen als ouders indien er sprake is van pestgedrag?

Maakt u zich zorgen over pesten en/of pestgedrag bij uw kind of in de groep, dan volgt u de volgende route:

1. U neemt rechtstreeks contact op met de leerkracht. Het is het meest effectief als situaties tijdig aangekaart worden zodat een leerkracht snel en tijdig kan handelen.
2. Heeft u het gevoel dat u niet bij uw leerkracht terecht kunt? Dan neemt u rechtstreeks contact op met de APC (anti-pestcoördinator).
3. Wilt u de situatie liever (eerst) vertrouwelijk bespreken? Dan neemt u rechtstreeks contact op met de ICP (intern contactpersoon).

Afspraken over publicatie van beleid

- In de schoolgids en/of op de website staat informatie over dit beleid sociale veiligheid en pesten. De mogelijkheden om contact op te nemen staan op de website.
- In het nieuwe schooljaar (september) wordt de procedure rondom sociale veiligheid en pesten opnieuw uitgelegd in de nieuwsbrief zodat ouders goed hun weg kunnen vinden. Indien nodig wordt hier in gedurende het schooljaar aandacht besteed in de nieuwsbrieven.

De externe vertrouwenspersoon (EVP)

Als het nodig mocht zijn, worden ouders met hun klacht doorverwezen naar de externe vertrouwenspersoon of zij kunnen zelf contact opnemen met de EVP. De EVP heeft geheimhoudingsplicht. Dit betreft klachten met betrekking tot het niet correct uitvoeren van het pestprotocol. Voor Talent Primair zijn Marjon ten Heggeler en Jeroen Meiboom de externe vertrouwenspersonen. Beide zijn als gecertificeerd extern vertrouwenspersoon werkzaam bij de CED-Groep en bereikbaar via:

evp@cedgroep.nl, 010-4071599, www.cedgroep.nl met adres: CED-Groep, Postbus 8639, 3009 AP Rotterdam.

Meer informatie over de klachtenregeling van Talent Primair:

<https://www.talentprimair.nl/de-organisatie/klachtenregeling/>